

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

The School Administrators' Creative Leadership Under Khon Kaen Primary
Educational Service Area Office 4

วิทยา สุทธิโพธิ์¹ ดร.วานิช ประเสริฐพร²
Wittaya Suttipo¹ Dr.Vanich Prasertphorn²

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 315 คน โดยใช้ตารางเปรียบเทียบของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และ f - test แบบ Dependent Sample และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่วิธีการ ของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า มีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้แก่

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹Master of Educational in Education Administration, Northeastern University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

²Course teacher in Master of Education in Educational Administration, Northeastern University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: วิทยา สุทธิโพธิ์, Wittaya2529@msn.com

รับเมื่อ 25 เมษายน 2567 แก้ไข 8 มิถุนายน 2567 ตอรับ 10 มิถุนายน 2567

3.1 ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ติดต่อกับประสานงานกับบุคลากรในแต่ละฝ่ายงานได้ สามารถ
จูงใจให้เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม และส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน

3.2 ควรจัดการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
เพื่อให้ผู้บริหารมีศักยภาพในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารนำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน
อย่างเป็นระบบ

3.4 การฝึกอบรมผู้บริหาร ต้องกำหนดให้ผู้เข้าอบรมเขียนวิสัยทัศน์และพันธกิจ รวมถึงกลยุทธ์
ของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) study creative leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, 2) compare creative leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, classified by work experience and school's size and 3) study guidelines for developing creative leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4. The sample group consisted of school administrators and teachers, with the total number of 315 people. The sample size was determined by Krejcie and Morgan's table (Krejcie and Morgan, 1970), using stratified random sampling method. The tool used in research was a 5-level rating scale questionnaire with reliability of the whole document at 0.98. The statistics used to analyze data comprised frequency, percentage, mean, standard deviation, dependent sample t-test and f-test, and multiple comparison by Scheffe's method.

The study results were found that:

1. Creative leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, in overall, was rated at a high level, when considering each aspect, it was found that every aspect was rated at a high level, the aspect with the highest average was adaptability and flexibility in working and the aspect with the least average was teamwork.

2. The comparison results of opinions administrators and teachers about creative leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, classified by school size and work experience, were found that the school's size and work experience, in overall and each aspect, were different with statistical significance at .05 level.

3. Guidelines for developing creative leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4 were found that the guidelines for developing creative leadership of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4 were as follows:

3.1 There should be promotion for teamwork, contact and coordination with personnel in each department, motivation to realize the importance of teamwork and working atmosphere.

3.2 There should be organizing training for school administrators to have creative leadership of school administrators to have potential in school administration effectively.

3.3 Administrators should be encouraged to apply academic principle for solving operational problems systematically.

3.4 Administrators should be trained to be able to write vision and mission and school's strategy clearly.

Keywords: Creative Leadership, School Administrators, Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4

ภูมิหลัง

ผู้นำเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กรและสังคมสู่การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงที่ทุกคนต้องเผชิญ ดังนั้น องค์กรจำเป็นต้องมีผู้นำ ที่มีศักยภาพสูงมีคุณลักษณะที่เหมาะสมและมีพลัง ที่จะขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีและสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ เมื่อองค์กรมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้สังคมโดยรวมสามารถก้าวหน้าและเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ได้อย่างดีและจะนำมาซึ่งความสุขความเจริญทุกภาคส่วนของสังคม ดังนั้นการสร้างผู้นำที่มีความสามารถและมีพลังที่จะขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลง อย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดในโลกยุคใหม่ ในขณะที่มัทนา วงศ์อมัคคี (2550, หน้า 114 – 118) กล่าวว่า ผู้นำในยุคใหม่ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล เข้าใจผู้อื่นและมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลงได้ ผู้นำยุคใหม่ต้องสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทั้งส่วนบุคคล และการทำงาน เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและความยืดหยุ่นในการทำงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญในการนำสถานศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลง และเตรียมความพร้อมในอนาคตที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ในการบริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน สำหรับนักเรียนและบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและมีประสิทธิภาพมากขึ้น กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555, หน้า 10) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญและในอนาคตของทุก ๆ องค์กร จากความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้นั้นจำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาที่จะเข้ามากระทบอย่างชาญฉลาดและยังต้องมองหาโอกาสแห่งความสำเร็จที่องค์กรจะได้รับเพื่อแสดงถึงความเป็นผู้นำขององค์กร ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยความสร้างสรรค์เพื่อเป็นพลังผลักดัน และส่งเสริมสนับสนุนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ จะเห็นได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนคือการแข่งขันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่มีความสลับซับซ้อน และไร้ทิศทาง ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเป็นสิ่งที่สร้างความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้ให้ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารในสถานศึกษาและเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน กำหนดเป้าหมาย ตลอดจนวิธีดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้การบริหารโรงเรียนบรรลุ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายรัฐที่กำหนดและจะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น อย่างไรก็ตามจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ยังมีปัญหาบางประการเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เช่น การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การรู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ความเป็นผู้รับผิดชอบอย่างแท้จริง การพัฒนา

ตนเองให้ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ อันสืบเนื่อง มาจากการขาดภาวะผู้นำ การสร้างความร่วมมือเป็นเสมือนรากฐานของความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในยุคการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายในการที่จะช่วยพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะนำพาองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะสำหรับการทำงานและการดำรงชีวิต

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน และศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านการบริหารสถานศึกษา เสนอแนวทางการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาผู้บริหารภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 และพัฒนาองค์ความรู้ทางการวิจัยในการบริหารการศึกษาของประเทศต่อไป

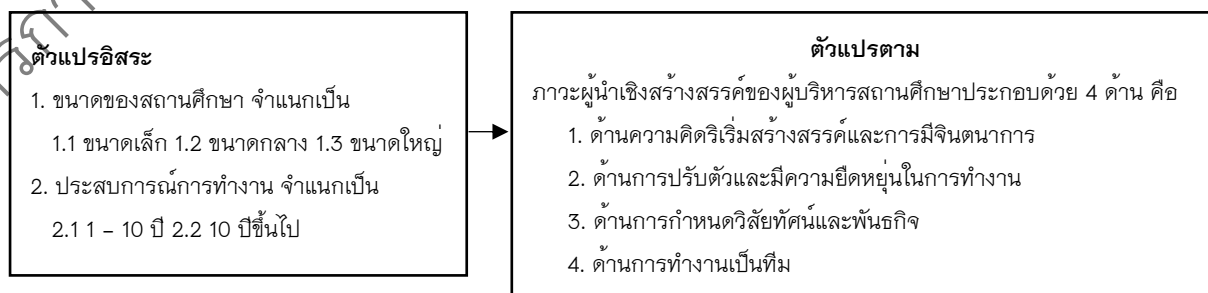
คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 อยู่ในระดับใด
2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,746 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในปีการศึกษา 2566 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 33 คน ครู 282 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการมีจินตนาการ 2) ด้านการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน 3) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ 4) ด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถาม และดำเนินการแจกแบบสอบถาม โดยนำไปส่งให้โรงเรียนและส่งแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ผ่าน Google form ในรูปแบบ QR Code ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สะดวกและรวดเร็ว
3. ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลในลำดับต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS และเสนอค่าสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ที่เป็นเชิงปริมาณของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการทดสอบสมมติฐานใช้สูตร t - test และ f - test แบบ Dependent Sample โดยการทดสอบและวิเคราะห์เนื้อหาเสนอ

ข้อมูลโดยค่าสถิติและความเรียง และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่
วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม

1.1 ด้านการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลายและยุติธรรม และ ผู้บริหารมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ตลอดเวลาได้เป็นอย่างดี ตามลำดับ และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความมั่นใจในตัวเอง แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยใช้หลักการ และเหตุผลที่ชัดเจน

1.2 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการมีจินตนาการ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีการกระตุ้นครูและบุคลากรให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่และคิดนอกกรอบในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารอย่างเฉลียวฉลาดและมีไหวพริบดี มีทักษะการคิดอย่างมีระบบเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน และผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมการ และเทคโนโลยีมาใช้ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา อย่างเหมาะสม ตามลำดับ และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจ ในการทำงาน ด้วยการคิดหลายมิติและคิดหลายแง่หลายมุม

1.3 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุดทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ รวมถึง กลยุทธ์ของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารมีการวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายหรือภาพในอนาคต ของสถานศึกษา และ ผู้บริหารมีการปรับปรุงวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ของหน่วยงานตามบริบทของสถานศึกษา ตามเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกแห่งสังคม ตามลำดับ และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีทักษะในการนำหลักวิชาการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ

1.4 ด้านการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานในทีมงานว่าสามารถทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ ทีมงานมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารมีการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา รับฟังปัญหาในการปฏิบัติงานและส่งเสริมบุคลากร ให้แสดงความคิดเห็นรับฟังและร่วมมือกันแก้ปัญหา อย่างเหมาะสม ตามลำดับ และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ผู้บริหาร มีความสามารถในการติดต่อและ ประสานงานกับบุคลากรในแต่ละฝ่ายงานได้ทันต่อเวลาที่กำหนด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์

การทำงาน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ และด้านการทำงานเป็นทีมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า มีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้แก่

3.1 ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ติดต่อกับประสานงานกับบุคลากรในแต่ละฝ่ายงานได้ สามารถจูงใจให้เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม และส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน

3.2 ควรจัดการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารมีศักยภาพในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารนำหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

3.4 การฝึกอบรมผู้บริหาร ต้องกำหนดให้ผู้เข้าอบรมเขียนวิสัยทัศน์และพันธกิจ รวมถึงกลยุทธ์ของสถานศึกษา ได้อย่างชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการมีจินตนาการ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจ และด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีการปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์ มีความมั่นใจในตัวเอง สามารถแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยใช้หลักการ และเหตุผลมีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยส่วนมากมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีพันธกิจที่ชัดเจน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการมีจินตนาการ สามารถปรับตัวและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน นำแนวคิดทำงานเป็นทีมเข้ามาปรับใช้ ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ เกศณี กลืนเทศ (2562, หน้า 87) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู พบว่าโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ญานุกิจดี บุญเก่ง (2565, หน้า 129) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีความรู้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานด้วย

วิธีการที่หลากหลายและยุติธรรม สามารถปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์ตลอดเวลาได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคลากร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับ จุฑามาส ชื่นห้วน (2562, หน้า 111) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่น ด้านการแก้ปัญหา และด้านจินตนาการ ตามลำดับ และสอดคล้องกับ กรรฐภักดิ์ ศรีมา (2564, หน้า 71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธ ในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน อภิปรายผลดังนี้

2.1 ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้นำมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์และพันธกิจ และทำงานเป็นทีม ได้เป็นอย่างดีมากกว่า สอดคล้องกับศึกษาของ ญานุกิจดี บุญเก่ง (2565, หน้า 131 – 132) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และธนาภรณ์ นิลพันธุ์ (2562, หน้า 103) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป มีการปรับตัวและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถทำงานเป็นทีม และมีความยืดหยุ่นในการทำงานได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับศึกษา ของจุฑาธิปต์ ทัพไทย (2560, หน้า 51 – 52) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ญานุกิจดี บุญเก่ง (2565, หน้า 131) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

กับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสิทธิภาพในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา ให้คำแนะนำให้คำปรึกษา รับฟังปัญหาในการปฏิบัติงานและจัดบรรยากาศในการทำงาน เพราะผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีม โดยส่งเสริมนโยบายการนิเทศ ติดตาม ให้กำลังใจและเปิดโอกาส ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา รวมถึงรับฟังความคิดเห็นและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมและติดตามผลการดำเนินงานร่วมกันของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และสรุปผล นำเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นระยะ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุง ส่งเสริม หรือพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อให้เกิดการบริหารงานที่มีความสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ รวมถึงกลยุทธ์ของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และสามารถขับเคลื่อนผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์บริบทสถานศึกษา วางแผนในการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนได้อย่างสร้างสรรค์ สนับสนุน และเปิดโอกาสให้ครูและผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วม ในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของการจัดการศึกษา รวมไปถึงส่งเสริมให้บุคลากรมีการใช้นวัตกรรม กระตุ้นให้ครูและบุคลากรเกิดแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพให้สูงขึ้นอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรนำด้านการงานเป็นทีม ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มาศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษารูปแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยกระบวนการวิจัย แบบผสมผสาน (Mix method) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรรฐภักดิ์ ศรีมา (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธในยุคไทยแลนด์ 4.0

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เกศณี กุญแจเทศ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จุฑาธิปต์ ทัพโไทย (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามาศ ชื่นห้วน. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ณัฐกิตติ์ บุญเก่ง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ธนาภรณ์ นิลพันธ์นันท์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2550). รูปแบบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู. วิทยานิพนธ์ ปจ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.